

Особливу увагу при укладенні договорів франчайзингу підприємці Німеччини приділяють дотриманню принципу *culpa in contrahendo* (принцип переддоговірної відповідальності у цивільному праві), передбаченого у ч. 2 ст. 311 ЦК Німеччини. Згідно з цим принципом обидві сторони майбутнього договору франчайзингу під час переговорів щодо укладання договору повинні надати правдиві дані, не вводити одна одну в оману та не давати хибних обіцянок, але у той же час вони не мають права розкривати суттєву інформацію. Якщо ж франчайзер або його представники нададуть помилкову або неправдиву інформацію, вони будуть нести відповідальність відповідно до ч. 3 ст. 311 ЦК Німеччини. Будь-яке недотримання вказаного принципу може призвести до визнання недійсним договору та покладення на франчайзера обов'язку повернути франчайзі до того стану, в якому б останній перебував, якби франчайзер виконав своє зобов'язання щодо розкриття інформації, зокрема повернути кошти, отримані за продаж франшизи, а також відшкодувати франчайзі всі збитки, яких той зазнав у зв'язку з проведеною операцією [4].

На жаль, чинне законодавство України не містить подібної норми щодо обов'язкового переддоговірного розкриття інформації, важливої для майбутніх контрагентів за договором, наприклад відомостей, які суб'єкт господарювання-франчайзер повинен надати про свою діяльність, зокрема про її концепцію та рентабельність. Вказане ставить під сумнів захист інтересів майбутнього франчайзі, який сплачує за використання неперспективної та неприбуткової бізнес-моделі.

Таким чином, незважаючи на швидке поширення франчайзингу у світі в цілому та в Україні зокрема, законодавче регулювання вказаного договору потребує подальшого удосконалення та врахування чинних у країнах Європейського Союзу норм у сфері франчайзингу, що довели свою ефективність. Це стосується, наприклад, норм щодо захисту інтересів майбутніх контрагентів за договором на етапі переддоговірних відносин, зокрема захисту франчайзі від надання франчайзером недостовірної інформації щодо концепції франчайзингу, точної інформації про рентабельність франчайзингової діяльності тощо.

1. Дмитришин В.С. Міжнародний досвід правового регулювання відносин у сфері франчайзингу. *Часопис цивілістики*. 2012. № 13. С. 90-94.

2. Європейський Кодекс Етики Франчайзингу. URL: <https://franchising.ua/franchayzing/94/evropeyskiy-kodeks-etiki-franchayzingu>.

3. Микуляк В., Махінова А. Українське обличчя франчайзингу. URL: https://www.sk.ua/sites/default/files/franishiza_ukr.pdf.

4. Паніна Ю.С. Європейський Кодекс Етики Франчайзингу як джерело правового регулювання договору франчайзингу. *Актуальні питання юридичної теорії та практики: наукові дискусії: міжнародна науково-практична конференція*, м. Харків, 2-3 грудня 2016 р.: у 2-х частинах. Ч. 2. Х.: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2016. С. 204-206.

5. Marzheuser-Wood, B. *The Franchise Law Review*. Germany. Law Business Research Ltd. London, 2014. pp. 273-283.

6. Statistiken zum Thema Franchise. URL: <https://de.statista.com/themen/1166/franchise>.

Ярошенко Артем Сергійович
старший викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

Костенко Оксана Миколаївна
адвокат

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ НА НАЛЕЖНЕ УТРИМАННЯ В КОНТЕКСТІ ОБОВ'ЯЗКУ ПО СПЛАТІ АЛІМЕНТІВ

Право на виховання і утримання неповнолітніх дітей є найважливішим серед батьківських прав, одночасно визначене законодавцем і як прямий обов'язок. Воно має комплексний характер та включає в себе всі напрямки цілісного і гармонійного розвитку дитини, здійснюваного, як правило, добровільно і на основі відомих фінансових можливостей. Форма і порядок надання матеріального утримання (в тому числі аліментів) фіксуються зобов'язаними особами самостійно, наприклад, шляхом укладення відповідної угоди. В іншому випадку належна сума стягується примусово за допомогою публічно-правових гарантій забезпечення виплати аліментів.

На теперішній час в Україні склалась незадовільна ситуація щодо сплати аліментних платежів. Статистичні дані щодо виконання судових рішень про стягнення аліментів свідчать про те, що станом на 1 вересня 2017 року на виконанні в органах Державної виконавчої служби перебуває 539 тисяч виконавчих документів про стягнення аліментів. При цьому кількість виконавчих проваджень, за якими сума заборгованості сукупно перевищує суму платежів за 3 місяці, налічує 91,6 тис. (17 %). Отже, виникає необхідність у пошуку нових засобів підвищення ефективності виконання рішень про сплату аліментів, у тому числі й шляхом запровадження адміністративної відповідальності [1].

Питання правового регулювання сплати аліментних зобов'язань ставало предметом розгляду в працях таких вчених у галузі права, як Л.В. Афанасьева, Л.В. Сапейко, С.А. Петреченко, Є.М. Ворожейкіна, О.І. Пергамент, О.Ф. Лапчевська. Проте, з огляду на зміни в законодавстві, а також незадовільну ситуацію щодо сплати аліментних платежів, дане питання залишається актуальним та потребує подальшого дослідження.

Метою даної роботи є визначення особливостей правового регулювання сплати аліментів та надання рекомендацій щодо вдосконалення правового регулювання зазначених відносин.

6 лютого 2018 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів» від 7 грудня 2017 року № 2234-VIII [2].

Даний закон спрямований на забезпечення належного виконання рішень щодо стягнення аліментів, на зменшення заборгованості зі сплати аліментів, а також забезпечення належного утримання осіб, які отримують аліменти, і передбачає нові засоби примусового виконання рішень до боржника, який не сплачує аліменти.

Прийняття закону призвело до започаткування адміністративної відповідальності за несплату аліментів, а також доповнення Кодексу України про адміністративні правопорушення новим видом адміністративного стягнення – суспільно корисні роботи (стаття 31-1 КУпАП), які, на відміну від громадських робіт, є платними та дають змогу боржникові шляхом їх виконання поступово погашати наявну заборгованість [3].

Залишається актуальним питанням процедура оплати виконаних суспільно корисних робіт. Відповідно до Порядку виконання адміністративних стягнень у вигляді громадських робіт та виправних робіт, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 19 березня 2013 року № 474/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21 березня 2013 року за № 457/22989, на власника підприємства за місцем відбування порушником суспільно корисних робіт покладається обов'язок нарахування плати порушнику за виконання суспільно корисних робіт і перерахування її на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби для подальшого погашення заборгованості зі сплати аліментів [4].

Проте Порядком не передбачено, як саме розподіляються кошти у випадку повної сплати аліментів боржником після винесення постанови про притягнення до відповідальності, який статус мають такі кошти, чи повинні з них вираховуватись податки та чи є вони заробітною платою.

На нашу думку, для покращення правового регулювання досліджуваних правовідносин є доцільним винесення на обговорення й урегулювання питання оподаткування оплати за виконання суспільно корисних робіт, відповідно до Порядку виконання адміністративних стягнень у вигляді громадських робіт та виправних робіт, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 19 березня 2013 року № 474/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21 березня 2013 року за № 457/22989, або покласти на власника підприємства за місцем відбування порушником суспільно корисних робіт обов'язку вираховувати відповідні податки, або звільнити ці кошти від оподаткування.

Також необхідно передбачити процедуру повернення коштів боржнику у випадку повного погашення ним боргу з аліментних платежів.

Таким чином, можна стверджувати, що запровадження адміністративної відповідальності до неплатників аліментів є позитивним рішенням, оскільки це сприятиме вдосконаленню механізму примусового виконання судових рішень і посилить захист прав дітей, на користь яких стягнуто аліменти. Запровадження вищевказаних заходів сприятиме покращенню правового регулювання захисту прав дитини на належне утримання.

1. Пояснювальна записка до Проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів» від 07.12.2017 № 2234-VIII. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_17pf3511=62857.

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права ди-

тини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів: Закон України від 07.12.2017 № 2234-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 6–7. С. 40.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради України*. 1984. № 51. С. 1152.

4. Порядок виконання адміністративних стягнень у вигляді громадських робіт та виправних робіт: наказ Міністерства юстиції України від 19.03.2013 № 474/5. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z013>.

Ярошенко Артем Сергійович
старший викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ПРАВОВА ОХОРОНА ВИНАХОДІВ, КОРИСНИХ МОДЕЛЕЙ І ПРОМИСЛОВИХ ЗРАЗКІВ У РАМКАХ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ РЕГІОНАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ

Однією з обов'язкових умов успішного функціонування людського суспільства є результати людської інтелектуальної діяльності, які змінювали суспільні відносини шляхом науково-технічних революцій. На сьогоднішній день постала необхідність створення ефективних механізмів, методів для забезпечення належної правової охорони результатів наукової діяльності, а саме створення умов для заохочення творця інноваційного продукту в тій чи іншій формі. Здійснення правової охорони можливо в рамках як міжнародного, так і національного права.

Окремі питання правової охорони винаходів, корисних моделей і промислових зразків розглядалися у працях таких вчених: Г.О. Андрощук, Ж.І. Архипова, І.І. Ващинець, О.К. Вишняков, В.П. Воробйов, Ж.К. Галянтич, І.І. Дахно, А.С. Довгерт, В.О. Жаров, Л.Т. Комзюк, В.Ж. Коссак, О.В. Кохановська, В.О. Потехіна, Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova та ін.

Метою роботи є дослідження механізму та визначення місця міжнародних організацій регіонального характеру в правовій охороні винаходів, корисних моделей і промислових зразків.

На теперішній час науково-технічного та економічного прогресу інтелектуальна власність з кожним роком відіграє все більш важливу роль у розвитку успішного постіндустріального суспільства. Бажання досягти єдиних стандартів або ж просто згоди у відносинах між різними державами світу не є новим феноменом для історії міжнародного права. Міжнародне правове регулювання такої сфери, як інтелектуальна власність, вперше отримала своє нормативне закріплення в таких важливих документах своєї епохи, як Паризька і Бернська конвенції. Торкуючись правовою охороною винаходів, корисних моделей і промислових зразків у рамках міжнародного права, слід зауважити, що першим документом, який з'явився в цій сфері, є Паризька конвенція, тому що саме вона торкається питань патентної форми охорони. Не менш важливими документами є Вашингтонський договір про патентну кооперацію 1970 року і Женевський договір про патентне право 2000 р.

Сучасний етап характеризується активним розвитком регіональних форм економічної, політичної і правової взаємодії, втілюється у створенні таких організацій, як Африканська регіональна організація інтелектуальної власності (АРІПО), Африканська організація інтелектуальної власності (АОІС), Європейська патентна організація (ЄПО), Євразійська патентна організація (ЄАПО). Найбільш тісно економічно інтегровані структури утворюють наднаціональні органи, що служать цілям правового регулювання тих чи інших суспільних відносин, які виникають у рамках цього об'єднання. Якщо говорити про патентну охорону в рамках регіону, то найбільш цілісну, організовану і єдину структуру мають ЄПО і ЄАПО і Патентна організація ССАГПЗ. Досить показово, що створення ЄПО передувало створенню Європейського Союзу, а ЄАПО – Євразійського економічного союзу.

Патентна охорона може здійснюватися не тільки в рамках одного державного утворення, а й на міжнародному рівні. Хоча право інтелектуальної власності, за своєю природою, і територіально обмежено, але регіональні угоди дозволяють подолати цю проблему [1].

Ряд зарубіжних авторів вважає за доцільне здійснювати захист інтелектуальних прав, особливо в країнах з малим економічним потенціалом, в рамках не національних патентних